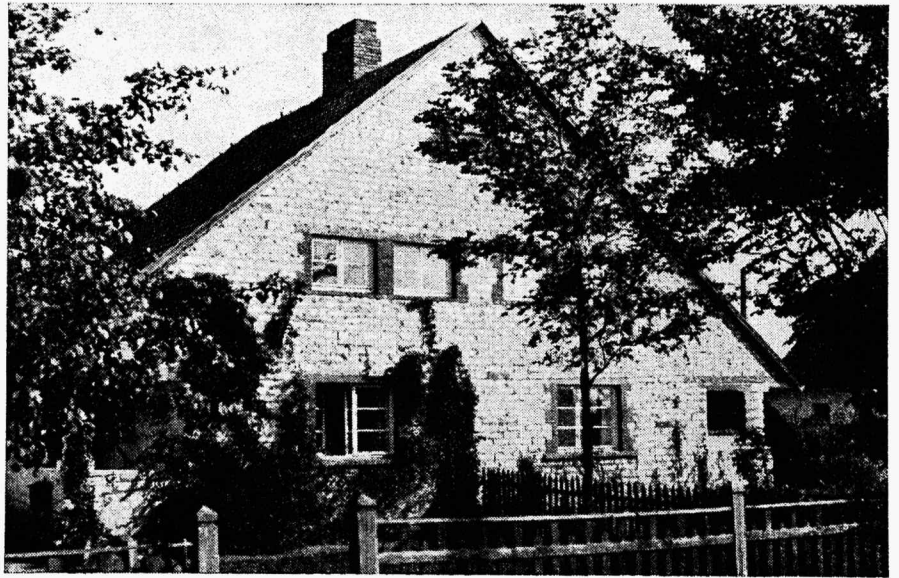

POSTISARV

Nr. 11 1938

P. LUHTEIN

Müüme isikutele ja asutistele
võistlemata hindadega!

Rikkalikus valikus

ilu-, teaduslikku-,
jutu-, näite-,
ja laste-

kirjandust

Kõiksugu

kirjutusmaterjale,
paberikaupu,
kooli- ja kantselei-
tarbeid

PÄEVALEHE

raamatu- ja kirjutusmaterjali kauplused

Suur Karja 23, tel. 446-11

Pikk tänav 2, „ 428-83

Tallinnas

POSTISARV

POSTI-, TELEGRAAFI-, TELEFONI- ja RAADIOTEENIJATE AJAKIRI
POSTI-, TELEGR.-, TELEFONITEENIJATE KUTSEÜHINGU, TEHNILISE ALA TEENIJATE ÜHINGU
ja TALLINNA PEAPOSTKONTORI AMETNIKE KOGU HÄÄLEKANDJA * ILMUB KORD KUUS

№ 11 (64)

November 1938

6. aastakäik

20 aastat Eesti postiametkonna arengut

Gustav Jallajas,
Postitalituse direktor

Rõõm on teha kokkuvõtteid Eesti omariikluse saavutusile. Julgustav on selle 20 aasta kestel asetleidnud Eesti elu areng. Tänavusel 13. novembril täitub 20 aastat ka meie ametkonna sünnist vabas ja iseseisvas Eestis. Olgu sel puhul mõne vähese joonega näidatud, kuidas Eesti omariikluse ajal toime tulnud Eesti elu arengu üheks kujukaks mõõdupuuks ja näiteks võib pidada ka tema maa ja rahva üldtarvituslike sidevahendite — tema posti, telegraafi, telefoni ja raadio arengut ja taset ning liikimise kasvu. Olgu sel puhul ühtlasi tähendatud, et maa ja rahva arengu üheks mõõdupuuks peetakse ka mujal seda, kui võrd kättesaadavad hulkadele on seal post, telegraaf, telefon ning kui virgalt rahvas neid sidevahendeid kasutab.

Praegusel ajal Eestis liigib ja vahetatakse aastas — kokku üle 100 miljoni postisaadetise, telegrammi ja telefonikõne. See on juba suur arv. See teeb iga elaniku kohta, lapsed ja raugad kaasa arvatud, 90 saadetist ja kõnet aastas. Nii oleme liikimise intensiivsuse poolest mitmele Lääne-Euroopa maale järele ja mitmest ettegi jõudnud. Aga alles iseseisvuse esimesil

Postitalituse direktor
GUSTAV JALLAJAS

aastail oli see arv kõigest 35% tänasest ja vene ajal veel palju vähem. Nagu andmed näitavad, on see arv püsiva järjekindlusega tõusnud käsikäes meie elu üldise arengu viimase 20 aasta jooksul, olles elu üldise arenemise ja seisundi truuks vastupeegelduseks. Sellepärast meie liikimise pingest suurest ja järjekindlast tõusust võime teha rõõmustavaid järeldusi oma maa ja rahva üldise arengu kohta iseseisvuse ajal.

Edasi võib ütelda, et tänapäeva Eesti on side mõttes üle põimitud ja kokku seotud võrdlemisi tiheda ja ühtlase postitelegraafi-telefoni-asutiste võrguga. Vene ajal oli maal, eriti kaugemates nurkades, sideasutiste võrk hoopis välja arendamata ja kogu meie asutiste võrgus oli 150 p.-t.-t.-kontorit ning ainult mõned agentuurid ja telefonijaamad. Meil selle vastu on 3700 p.-t.-t. punkti. Sidevahendid on, piltlikult üteldes, viidud otse rahvahulkade sekka.

Säärase ulatusega sideasutiste võrgu omainime on meie asutuse hõreduse juures suureks saavutiseks, tänu meie omavalitsuste ja elanike endi energilisele kaastegevusele. Nõnda on endine nii puudulik olukord sidevahendite alal kujunenud lahedaks Eesti omariikluse ajal. Seda rahva poliitilise, majandusliku ja kultuurilise enda maksmapaneku ning tema üldise arengu tagajärjel suuresti tõusnud liikimise nõuete rahuldamiseks.

Eesti elu arenguga kaasaskäinud liikimise tõusu üheks iseloomulikumaks näiteks on ka telefoni areng meie linnades, eriti pealinnas Tallinnas. Viimases ja Tartus on tulnud koguni asuda keskjaamade automatiseerimisele, sest käsikommutaatorite süsteem ei jõudnud enam nõudeid otstarbekalt rahuldada. Elavat keelt kõnelevad säärased arvud, et näiteks Tallinnas 1922. a., kus elu pärast Vabadussõda oli juba stabiliseerumas, oli kõigest 2500 abonenti ja alla 4 miljoni kõne, kuna nüüd on abonente 10.000 ja kõnesid aastas ligi 20 miljonit.

Tallinna ja Tartu järele tulevad automatiseerimisele meie teiste suuremate linnade keskjaamad. Nii saavad meie linnad telefoni liikimise alal vahendid, mis on tehnika viimane sõna. Tuleb nõustuda, et vaid omariiklus ja meie elu hoogne areng seda meile nii ruttu on võimaldanud ja võimaldab.

Peame, teadagi, endastmõistetavaks, et Eestil on tänapäeval post, telegraafi, telefoni ja raadio ühenduste hõlpsad võimalused mitte üksnes kodumaa piires, vaid kogu maailmaga. Meid teenindavad iga-sugu moodsad ja kiired liikimisvahendid, nagu kiir-, reisi- ja segarongid, aurikud, lennukid, autobused, telegraaf, telefon, raadio. Meie investeerime suuri rahasummasid p.-t.-t. seadeldistesse, uutesse majadesse, ehitistesse, telegraafi-telefoni liinidesse, raadiojaamadesse jne., maksame suuri summasid uurimise ja rentimise näol või kasutame võõraid vahendeid le-

pete alusel. Kõik see näitab meie elu suurt arengut, sest neid vahendeid ei olnud 20 a. eest meil sel määral või neid ei olnud veel üldse olemas. Mõõdamines üteldagu, et säärast sidevahendite küllust ei ole paljude moodsategi välismaade suurtel pealinnadest kaugemal asetsevail provintsidel ja võõra riigi provintsinas ei oleks neid ka meil olnud säärases külluses.

Nüüd tahaks ehk küsida, et kui see kõik on nii, ja see on tõesti nii, — siis kas see kõik ei põhjusta vahest rahvamajanduslikult ränki kulusid, mis end sugugi ei õigusta ja ainult tarbetut raha raiskamist tähendavad. Või kas see kõik ei tee rahvale liikimisvahendeid ilmaaegu liiga kalliks? Ja siin peab jällegi vastama, et midagi säärast ei ole, sest kõigest sellest on püütud ja ka osatud hoiduda. Sidetalituste taksid meil on mõõdukad, kirjavastisaadetiste ja telegrammide taksid näit. on koguni tunduvalt odavamad, kui need olid vene ajal, kuigi riigile on aastast aastasse jäetud tunduvalt ülejääkide näol tulugi ja ametkond oma sissetulekuist on veel suuri investeerimisi teinud. Ja kõige selle juures on ka ametkonna teenijaskonna palgataste ja elujärg olnud enam-vähem tasakaalus kogu meie elu tasemega.

Kuidas seda on osatud, vastus sellele leitakse ametkonna enda töö korraldusest kui ka ametkonna koostöö korraldusest teiste ametkondadega, omavalitsusiga ja eraisikuiga, mille tõttu ekspluatatsioonikulud on viidud miinimumini.

Sääraseid joonetõmbamisi võiks mitmeti täiendada ja seda lühikest loetelu üksikasjus jätkata. Aga mina pean küllaldaseks juba toodud andmeid. Ja mina olen arvamisel, et säärased tulemused, võrdlused ja arvud liikimise alalt on väga näitlikud pildi saamiseks kogu meie maa ja rahva kiirest arengust iseseisvuse ajal, selle lühikese 20 aasta jooksul.

Kõrgestiarenenud vanade tööstusmaade moodsalt sisseseatud sideasjandust ei saa mistahes teine maa, olgu see suur või väike, lihtsalt järele aimata, kui tal selleks eeldused puuduvad. Sest iga maa liikimisvõrgu ja liikimisvahendite ülesehitamine ja kasutamine oleneb tema enda tarvidusist ja võimalusist. Seepärast kui tänapäeva Eesti on suutnud endale luua rahuldavad ja moodsad liikimisvõimalused kogu maa iga nurgaga ja ka kogu maailmaga, siis sidevahendite

viimine säärases ulatuses rahva juurde peab olema ja on põhjendatud tema sääraseist majanduslikest, kultuurilisist või muist tarvidusist. Meie maa ja rahva areng järelikult on selle lühikese ajaga jõudnud nii kõrgele, et see õigustab säärase tõhusa sidevõrgu ja nii mitmekesiste liikimisvahendite rakendamist ning et liikimise ulatus suudab neid moodsa sidekorralduse hüvesid ja mugavusi ka ülal pidada.

Selt vaatekohalt on ka Eesti sideasjanduse ja liikimise areng väga kujukaks mõõdupuuks ja näiteks kogu maa majanduse, kultuuri ja elu intensiivsuse arengule. Ja kuigi säärane areng osalt on olnud vaid kaasaminemine ja sammupidamine kõikjal asetleidnud tehnilise arenguga, on ka see teistele järelejõudmine iseenesest juba suur jõudlus, mis näitab meie elu ja olude arengu võimeid. Sellele äratundmisele jõudmine täidabki meid tänasel päeval suure rõõmuga ja rahuloluga.

Peab aga tähendama, et kõik see väliselt väljapaistev edu ja areng eeldab vastava seesmise arengu ning põhjuste ja eeltingimuste olemasolemist.

Me ei oleks saanud kõike seda luua, kui meil poleks olnud, kellele luua, s.o. kui oleks puudunud meie töö ja loomingu virk tarvitaja. Ja siin peame imestades vaatlema ise oma rahvast, kes oma väikese nõudluse juurest on lühikeste aastate jooksul kasvanud suure nõudluse tarvitajaks!

Me ei oleks saanud kõike seda luua, kui meil ei oleks abiks olnud omavalitsused ja nende esindajad ja sagedasti

eraisikud, kes kõik on ilmutanud algatust, tahet ja abi. Neile kõigile ametkond võlgneb oma suurt tänu!

Me ei oleks saanud kõike seda luua, kui meie ametkonna inimeste kaader ei oleks selleks nõutavas kõrguses olnud. Kui ta ei oleks olnud kohusetruu, tööoskaja, usin, visa, juurdeõppehimuline, vaimustatud oma ülesandeist oma rahva teenindamisel ja riigi loomisel. See pärast siinkohal suur tunnustus ja tänu meie vahvaile meeste-naistele meie oma ja kalli ametkonna nii mitmekesiseis ameteis!

Loen oma kohuseks tuletada meelde neid ja ütelda erilist tänu tänasel päeval neile, kes Eesti omariikluse sünni esimesil hetkil suure innu ja energiaga asusid looma ja korrastama meie sideasjandust ning mehiselt kandsid suuri pingutusi kogu Vabadussõja kestel, eesotsas esimene Postipeavalitsuse ülem härra Hindrek Rikand ning tema esimesed kaastöölised asutisist kohtadel ja Peavalitsuses — kõigile neile, kel selleks õnn ja ülesanne oli, mille nad nii hästi täitsid!

Õilsad eeskujud on püsivad läbi aegade. Meie tegevus sideülesannete alal toimub ruttupulseeruva elu otseses läheduses. Loodame, et me tulevikuski oma säärase vastutavate ülesannetega suudame toime tulla, kuidas kord ja kohus!

Selleks, vaba ja iseseisva Eesti postiametkonna astumisel kolmandasse aastakümnesse, soovin alatist õitsengut meie ametkonnale, soovin jõudu ja raugemata töötahet kõigile ametkonna teenijaile ning õnnitlen neid kõiki!

Lugege,
tellige ja
levitage
POSTISARVE

Kõrged üürid ja palgateenijate elatustase

Teenistusest läheb lõviosa korteriüüriks

Ühes tarbeainete kallinemisega on märksa tõusnud ka elukorterite üürid. Eriti annab see ennast tunda pealinnas, Tartus, Pärnus, Võrus, Petseris jne. Nii maksab Tallinnas kahetoaline korter esikuga kr. 40—45, kuna Tartus sama suure korteri eest nõutakse kr. 30 kuus. Tallinna uuemad korterid, ehkki karbitaolised pisikesed, omavad vähemalt mõningaid mugavusi, nagu veevärk, keskküte jne., mida Tartus ja mujal ei ole. Millised asjaolud üüride, kõrgete üüride määrajateks on, seda ei ole kerge selgitada. Kuid nagu majaomanikud ise väidavad, mõjuvat üüride tõstmist teiste tarbeainete hindade tõus. Sest majad vajavad remonti, korrashoidu, milleks vajaminev materjal aga on läinud kallimaks. Ja peale selle tahab ju ka majaomanik elada. Kas need väited on põhjendatud või mitte, ei ole käesoleva kirjutise ülesandeks neid selgitada või uurida ja selle üle vaielda. Võime vaid konstateerida, et korterite üürid on märksa tõusnud, mille tagajärjel kannatab üürnik, kes peab teid otsima, kuidas tekkinud olukorrast välja pääseda.

Kelle olukorda kõrged üürid kõige valusamalt puudutavad, need on palgateenijad ja eriti riigiteenijad, kelle teenistustasud reguleeriti tookordse majandusliku konjunktuuri kohaselt, s. o. siis, kui elukorterite üürid ei olnud praegusel tasemel ja ka elutarvete hinnad olid madalamad. Peab imestama, kuidas palgateenija, riigiteenija, kelle kuupalk piirdub 60—90 krooniga ja kellel on sealjuures kolmeliikmeline perekond, suudab maksta üüri 30—45 krooni kuus! Millest katub tema teised väljaminekud, nagu toit, ihukate, laste koolitamine jne? Kui arvesse võtta, et neid, kes saavad palka kuni kr. 90 kuus, on umbes 75% kogu riigiteenijaist, siis väärub vist küsimus, millised on nende korteriolud, käsitamist, kaalumist ja lahendamist. See on küllalt tähtis probleem, mis tuleks otsustada nii või teisiti. Ei ole kahtlust, et palgateenija, kes peab välja andma korteri eest pool oma sissetulekust, on sunnitud teisel väljaminekuid kärpima, kokkuhoidu tegema kalli üüri tasumiseks. Kuna aga 30—45 kroonist, mis on määratud toiduks, ihukatteks neljale inimesele ja laste koolitamiseks,

enam midagi kärpida ei saa, siis jääb järele ainult üks võimalus ja nimelt — asuda võimalikult väiksesse ja viletsasse korterisse, mille üür osutub kandejõu kohaseks. Seesugused korterid on tavaliselt remonteerimata, ebapuhtad, kitsad, kus õhk halb ja valgust vähe, kuhu päikese kosutavad kiired ei ulatu jne. Ei või siis imestada, kui lapsed tervislikult kiduraks jäävad, õppetöös edasi ei jõua ja suuremaks saades erakult elutüdimuse üle kurtma hakkavad.

Nii mõjub palgateenija budžeti kärpimine elukorteri arvel kasvava noorsoo edaspidisele elule, muutes selle haiglaseks ja väärituks. Kui hoolitseda aga elamiskõlbliku ja tervishoiuliselt seisukohalt väärtusliku korteri eest, siis peab riigiteenija muid elutarvitusi piirama, nagu toit, ihukate ja laste haridus, vaimline ja kehaline arenemine, mis kahtlemata toob veel halvemaid tagajärgi. Meie laste ja kasvava noorsoo peale pannakse suuri lootusi, veeretatakse riigi ja rahva tuleviku väljavaateid. Neist peab võrsuma terve ja ellu jaatavalt suhtuv rahvas, kes vanalt põlvelt üle võtab suured ülesanded, rasked kohused, millega peavad toime tulema.

Sellepärast ei või olla ükskõik, kuidas nad kasvavad, missugustes oludes elavad, kuidas nad vaimliselt ja kehaliselt arenevad.

Praegused korteriolud kõrgete üüride tõttu võtavad palgateenijalt, kelle tasu on väike, võimaluse anda oma lastele seda, mida laps kõige enam vajab, s. o. ruumi, õhku, päikest, toitu jne. Selles küsimuses on lahendus leitud osale riigiteenijaist, kes saavad riigi poolt kas prii korteri või korteriraha, mis on eriti nüüd üüride kõrge konjunktuuri ajal suureks soodustuseks. Umbkaudse arvestuse järgi on korteriküsimus lahendatud ligidalt poolele osale kõigist riigiteenijaist, kes saavad kas priikorteri või korteriraha. Sellest tuleb järeldada, et valitsusel on tahtmist riigiteenijate korterikriisi lahendada ja et valitsus on teadlik selle küsimuse lahendamise tarvidusest.

Kuna see osa riigiteenijaid, kellest eelpool jutt, tunneb sama või veel kibedamat vajadust korteriküsimuse lahendamise järele, mis pealegi on praegu eriti

Haapsalu postkontor

Foto P. Kann

muutunud akuutseks, siis jääme lootma, et ka nende vajadused ja hädad leiavad tähelepanu. Kui on saadud üle poolest hädast, siis loodetavasti leidub võimalusi, kuidas võita häda terves ulatuses ja ühevõrdselt kõigi riigiteenijate suhtes.

Korteri hindade küsimust reguleeriti omal ajal üüriseadusega. Nüüd arvatakse, et üüriseadus ei ole tõhus abinõu ja ei ole soovitatav, sest ta halvavat uute majade ehitamistegevust, mis omakorda korterite üüri tõusu soodustab. Majaomanikud aga, välja arvatud väike osakene nendest, omal algatusel, nagu paistab, üüritõstmises mõõdukust ei taha pidada. Võib olla on tõesti üüride kõrgendamine põhjendatud ja majaomanikud teisiti omadega välja ei tule. Võib olla, sest raske on võhikul poolt või vastu rääkida. Ainult üks asjaolu paneb üürnikku mõtlema. See on viimasel ajal elav ehitustegevus. Küllap siis majad rikkalikult endid tasuvad ja annavad sellise ülejäägi, mis võimaldab uusi ehitada. Veel teine asjaolu torkab silma. Majaomanikud ei soovi vabanenud üürikorterit igale üürnikule anda. Valitakse peamiselt ilma lasteta perekondi, neid, kes on jõukad või kõrgema palga saajad, kellel pole kõrvalüürnikke jne. Sellest tuleb järeldada, et majaomanikud ei hooligi suuremat, kui korter mõni aeg tühi seisab, mis omakorda tõendab, et korterite kõrged üürid peaksid katma ilusasti maja kulud ja andma kenakese ülejäägi. Muidu ei filtreeritaks läbi tiheda sõela üürnikke, muidu ei hoolitaks korteri tühjana seisemisest.

Raske on umbropsu ütelda, kas üüriseadus tööks siin lahendust või viib üüri-

seadus ehk veel enam ummikusse. Nagu ajalehtedest võis leida, on Lätis üüriseadus maksma pandud. Kahjuks aga puuduvad lähemad andmed, kuidas sellele reageerisid majaomanikud ja kas korterite üürid on läinud normaalsele tasemele. Meil on majaomanikud loonud tugeva koondise, kust energiliselt juhitakse ja teostatakse majaomanikkude huvide kaitsmist. Ei oleks ülearune, vaid otse vajalik, kui ka üürnikud endid organiseeriksid. Mäletatavasti tegutsesid omal ajal üürnikkude seltsid ja ühingud üle kogu maa. Siis valitses korterioludes enam stabiilsust ja tarmukamadki majaomanikud ei sõandanud minna üle piiride. Üürnikkude koondis aitaks tasandada nii mõnedki konarused, mis praegu silma paistavad. Need kaks organisatsiooni ei tarvitseks sugugi olla teineteisega vastamisi, vaid kui head naabrid, kes sõbralikus koostöös võiksid palju saavutada. Siis selguks üürnikele, mispärast majaomanikule tarvis läheb kõrget üüri ja majaomanikule — mispärast ei suuda üürnik maksta kõrget üüri. Siis ei tarvitseks ka mõnel majaomanikul pöörduda ajalehe kuulutuse kaudu avalikkuse poole kaebusega või hoiatusega, et tema üürnik on halb üürnik. Paraku praegu loeme see-suguseid teateid ajalehe kuulutuste küljel tihtilugu.

Kui siiski peaks ilmne, et kõrgete üüride probleemi ei suudeta lahendada, siis tuleks mõelda juba elukorterite ehitamisele ka riigiteenijatele ja teistele palgategijatele. Sest praegused korterite kõrged üürid viivad madalale kalgateenija elatustaseme, nõuavad lõhiosa endale.

H.—ik.

Korter — perekonnaelu üks eeltingimusi

Palju on kirjutatud ja räägitud rahvaarvu juurdekasvamise nappusest ja selle põhjustest. Põhjused tuuakse mitmesuguseid asjaolusid, kusjuures sotsiaalaluskorda, majanduslikku seisukorda rii-vatakse nagu möödamannes. Kui mõnelt poolt nimetataksegi viimast asjaolu, siis leidub otsekohe vastuväide, et ka jõukama kihi, majanduslikult kindlustatud kihi juures võib märgata järeltuleva põlve väikest, tagasihoidlikku juurdekasvu, kus piirdutakse enamasti ühe-kahe-lapse süsteemiga. Siin kiputakse aga unustama, et majanduslikult kindlustatud ja jõukaid kodanikke meil on vaid väike murdosake tervest rahvaarvust. Sellegärast ei oleks ehk õige seda arvamist või väidet rajada üksikute või väikese osakese juures esile tulnud nähetele, vaid võtta vaatluse alla rahva suurem hulk, enamik. Siis tuleb paraku kinkida tähelepanekut ja tunnustada, et rahvaarvu juurdekasv on tähtsal määral sõltuv majanduslikust olukorrast. Kuigi ei saa väita, et meie rahvas on üldiselt kehv, leidub siiski väga palju neid, kes ei julge perekonnaelu ja kodu- kolde asutamisele mõelda. Iga kodanik, kes mõtleb perekonda soetada, veel enam perekonnaisad, seab enesele küsimuse, kas suudab ta üleval pidada 3—4 last. Ja mitte üksnes üleval pidada, vaid kas tema majanduslik kandepind suudab luua seesuguseid eeldusi, võimalusi, et lapsed saaksid vajaliku ettevalmistuse ellu minekuks. Ükski lastevanem ei taha leppida mõttega või teadmise, et ta lapsed olukorra sunnil peavad minema ellu väimliselt ja kehaliselt nõrkadena, arenematuina ja puuduliku ettevalmistusega. Ei taheta leppida perspektiiviga, kus lapsed ellu minnes satuvad märksa halvemasse seisukorda, raskematesse elutingimustesse kui vanemad. See mentaliteet on praegu teadlikus kodanikus maad võtmas ja mainitud küsimuse suhtutakse kriitiliselt. Nii oleme ikkagi sunnitud otsima sidet perekonnaelu arenemise võimaluste ja majandusliku olukorra vahel. Mida lahedamad elutingimused, seda optimistlikumalt suhtutakse ka perekonna pesa asutamisse ja järelpõlve juurdekasvu.

Üheks väga tähtsaks kui mitte peamiseks eeltingimuseks perekandliku elu loomise ja arenemise ning järelpõlve juurdekasvamise juures on korter. Ei

ole mõeldav elu ilma korterita üldse ja eriti ei ole mõeldav perekonnaelu. Viimastel aastatel on teravalt üles kerkinud põllutööliste probleem, kus meie talupidajad on sunnitud importeerima välismailt põllutöölisi, kes nähtavasti on korteri suhtes vähenõudlikud. Korteri küsimus on peamiselt välja kutsunud põllutööliste kriisi, sest enamas osas taludes, kus veel vanad hooned, ei ole ette nähtud töölisel korterit või tuba. Meie tööline aga ei saa selleta läbi ja eriti veel perekonnaga tööline.

Kui aga siirdume linna, kus korteritest ei paista küll puudust olevat, siis peame tutvuma korterioludega seal. Linna elamiskõlblikud korterid on suuremale hulgale palgateenijaist peagu kättesaamatud kõrgete üüride tõttu. Kui palgateenija, — tööline või ametnik, — peab oma sissetulekust ühe kolmandiku kuni poole üksnes korteriüüriks välja andma, siis ei ole temal võimalik seesugust elamiseks kõlblikku korterit pidada. Ta peab siis olude sunnil endale võtma halva, pisikese ja tihtilugu elamiskõlbmatu korteri, mis temale on jõukohane. Niisugune olukord ei paku kuidagi väljavaateid perekonnaelu rajamisele ja järeltuleva põlve soetamisele. Riigiteenijate suhtes maksab arvamine, et nad on kindla sissetulekuga kodanikud, keda ei või pigistada korteri küsimus, sest nad saavad kindlat palka. Kui ta aga peab korteri eest pool oma palgast (80—90 kr.) ära maksma ja ta on pealegi perekonnaga inimene, siis ei peaks paistma tema seisukord mitte kadestatav, vaid kaunis raske. Seesugune väljavaade ei luba mõelda kodu- kolde asutamisele, perekonna soetamisele, sest selleks puuduvad eeldused, võimalused.

Nii kerkib jälle teravalt üles korteriolude korraldamise küsimus ka riigiteenijatele. Riigiteenijatele käivad praegused korterite üürid üle nende kandejõu. Nad vajavad odavamaid kortereid, et oma elujärge oma sissetulekutele vastavalt sisse seada.

Kuna mõned palgateenijate koondised on juba algatuse teinud ja odavate korterite ehitamise küsimuse liikuma pannud, siis ei peaks riigiteenijate kutsekoondised mitte viimasteks jääma,

Eesti postiametkonna 20. aastapäeva puhul

„Postisarvele“ kirjutanud H. RIKAND, end. Postipeavalitsuse ülem

On tähelepanuväärt nähe, kuidas olud ja nõuded, mille keerises inimene oma elavaima vastuvõtlikkuse aastad mööda on saatnud, vägisi kipuvad oma varju hilisemategi aegade peale laiutama. Ja seda isegi siis, kui nood hilisemad ajad mineviku luupainajalikke olusid üldse enam arvestada ei tarvitse. Mälestused võivad küll tuhmuda ja tuhmuvadki, kuid inimese alateadvust ei päästa enam ükski nõiavõim noist kodukäijaist, mis — olgugi ammu aegse — jõhkra surve varjudena seal kummitama on jäänud.

Kakskümmend aastat on meie vabariik juba ära elanud, kakskümmend aastat oleme absoluutset rahvuslikku vabadust nautinud, ilma et meil kunagi tarvis oleks olnud ringi piiluda, kas kuskilt mitte vene gorodovoi, sandarm või tšinovnik või mõni saksa salanuhk esile ei kerki karjades: „taštši jevo!“ — tirige ta kinni! Ja ligi kolmandiku tollest kahekümnest aastast olin ometi ka ise Eesti Vabariigi ametnik ning julgustasin ja isegi õhutasin enese juhtimisel olevaid kaasteenijaid ka meie rahvuslikule tööle, teades, kuidas eriti maal ja alevikkudes, kus haritud jõududest põud, ka postiteenija kaastegevus seltskondlikes organisatsioonides hädavajalisena tundub. Aga ometi... ometi veel mõne päeva eest ühes riiklikus ametiasutises käies haaras mind imelik tunne: Kuule ometi! Eesti keel! Ümberringi puha Eesti keel! Ülem, ametnikud, teenrid — kõik kõnelevad mu emakeelt! Nagu unenägu! Kas oli see mõeldav eile, üleile... ah ei, kahekümne aasta eest! Siis olid sina ja teised „inorõdsõ — muulased“, — peale sakslaste muidugi, hädavaevalt ainult kuidagi sallitavad, kui mitte tallatavad

vaid otsekohe käed külge panema, et kõrgete üüride kriisi lahendada. Et praegu, kus tähelepanu on leidnud kodu kaunistamise, kodu korraldamise ja eluaseme küsimused, ka korteriolude korraldamise küsimus tähelepanu leiab, selles ei ole kahtlust. Peab ka isetegevuse ja omaabi rakendamise tahet üles näitama, milleks praegu ei puudu eeldused!

Endu Päit.

ja mõnitatavad „durakii“, „svooolotši“, kahtlane element, sõnnik, kes tänulikud pidid olema, kui Suur-Vene tinarull meid kohe lõmaks ei surunud. Nii hingesööbiv oli too surve, et ta masendav mõju, näe, veel kahekümneaastase vabadusegi järele inimese alateadvuses kummitab. Millist kibedust ta aga noil aegadel oma rahvast ja kodumaad armastava eestlase hinges tekitas, seda teie, praegused noored, kes

H. RIKAND
end. Postipeavalitsuse ülem

meie omariikluse õhkkonnas üles sirgunud, ei suuda kindlasti mitte mõista. Samuti nagu ei suudeta haige kannatusi tunda, vaid ainult kuidagi ebamääraselt kujutleda, kui ise terve ollakse.

Oma aegse Riia Eesti Seltsi „Imanta“ juhatuse soovil pidin kord Seltsi perekonnaõhtul pikema kõnega esinema. Valisin selleks oma armastatuima aine — astronoomia. Valmistasin kõne hoolega ette ja Seltsi juhatuse ehk — nagu noil aegadel nimetati — eestseisus esildas Riia politseimeistrile palve, kõnepidamiseks luba anda. Politseimeister nõudis, et ilmugu isik, kes kõnelda tahab, tema

juurde. Läksingi. „Kes Teie olete?“ — „Olen see ja see.“ — „Mis ametimees ja kus teenite?“ — „Olen posti-telegraafi ringkonnaavalitsuses raamatupidaja (arveosakonnajuhataja) abi.“ — „Noh, siis tooge ringkonnaülemalt nõusolek teie kõnelemiseks.“ Nõudmine oli püsti absurdne ja seadusevastane ja tema eesmärk liigagi läbipaistev, kuid sellest hoolimata läksin ringkonnaülema jutule. Kuid tolle vihane ja äärmiselt solvaval toonil antud vastus kõlas: „Mis see minusse puutub? Rääkige kui tahate, aga mind jätke rahule!“ Muidugi ei tulnud ka uuest politseimeistri juures käimisest, mille veelgi sooritasin, midagi välja, ja nii ei võimaldunudki mul oma hoolikalt valmistatud kõnet nii ilmsüütust asjast nagu astronoomia ette kanda.

Teine näide. Kui ma mõni aasta hiljem asjuri abilisenäna sama ringkonnaavalitsuse kantseleis kahe eesti talumehega, kes uue postiasutise avamise pärast rääkima olid tulnud, eesti keeles mõtteid vahetasin, märkasin ma, kuidas asjur Zepalov, mustasajalisim kõigest mustasajalistest venelane, oma kuulmatul kassisammul uksest sisse oli hiilinud ja pead ukse kõrval oleva kapi tagant pisut välja pistes ning mulle vihast pilku heites hetkeks kuulatama jäi. „Noh, nüüd tuleb midagi!“ mõtlesin ebamugavuse tundega. Ja tuligi. Vaevalt olid maamehed lahkunud, kui Zepalov mind enese juurde kutsuda käskis. „Tšto võj tut u menja tšuhhonštšinu zavoodite?“ Kas te mul siin tšuhhonštšinat loote? paiskas ta mulle vihase küsimise näkku. Kuigi ma talle vaigistavalt vastata suutsin, et ei saa ometi ainult „zdravstvuite da proštšajte-ga“ tähtsaid küsimusi ära lahendada, nii et tema enam-vähem rahuldatud sai, jäi minu hinge ometi ränk solve kipitama, mis alles siis lahtuma hakkas, kui meie vahvad sõdurid kõik võõra võimu vägivallamehed Eesti piiridest välja olid peksnud.

Sealsamas Riia p.-t.-t.-ringkonnaavalitsuses teenides sain kord Jõgevast oma ametivennalt Eilault umbes järgmise sisuga kirja: „Olen Eesti Kirjanduse Seltsi asutamise saadik kogu aeg tema liige olnud ning tahaks selleks ka edaspidigi jääda. Aga nagu teie seal ringkonnas küll paremini teate, on eesti- ja läti soost postiteenijatele salajase ringkirjaga ära keelatud oma rahvuslikkudes seltsides liikmeks olla või muidu kaasa töötada. Pidin selle hirmuga juba Eesti Kirjanduse Seltsist välja astuma, kuid et

ma seda tõeliselt teha ei taha, siis kavatsesin sinna valenime all edasi jääda. Nüüd leian aga oma imestuseks Kirjanduse Seltsi aruandes teie nime selle Seltsi liikmete nimestikus. Sellepärast nüüd ma kirjutangi teile: kas ei võiks teie arvates ka mina tähendatud Seltsi liikmeks edasi jääda, kui teie seda olla saate?“ Vastasin härra Eilaule, et raske on ju midagi teisele soovitada, kuid et minu arvates ta küll jumalarahuga Kirjanduse Seltsi liikmeks edasi jääda võiks, nagu minagi seda olen. Ühtlasi lisasin juurde, et kuigi ma eelpoolnimetatud saatuslikku ringkirja oma silmaga üldse näinud ei ole, ja et eesti seltsides liikmeks olemist ega kaasatöötamist keegi mulle ära keelanud ei ole, nagu ka üldse sarnasest keelust mulle ringkonnaavalitsuses pole hingatudki, olgugi, et seal väga hästi teatakse, et ma eesti seltskondlikus elus kõvasti kaasa löön. Miks aga mu vastu nii „armuline“ ollakse, sellest pole mul udust aimugi.

Kadunud ametivend Parikas jutustas, kuidas omaaegne Tartu postkontori ülem Smirnov, „kollane professor“, nagu teda seltskonnas nõõgates nimetati, kord kontori revideerimise puhul, kui revideeriv ringkonnaülem kontoriga rahul polnud, avalikult kontori teenijate ja publiku kuuldes olevat ütelnud: „Vaše prevoshodiiteljstvo (-ekstsellets), teie nurisete, et mul kontor korras ei ole. Vot nadavaali võj mnje etihh tšuhhontsev (vaat' jagasite teie mulle neid tšuhnasid kaela), no kuidas saabki siis kontor korras olla! Andke mulle venelasi, ja ma töotan teile, et ma kahe nädalaga kontori hiilgavaimasse seisukorda panen.“ „Kujutletagu ainult“, lisas härra Parikas juurde, „milliste tunnetega ja millise vihaga meie, eestlased, sarnast häbematut solvamist pealt kuulama pidime, ilma et me midagi enda kaitseks teha või lausuda oleksime tohtinud. Aga kui mõni kuu hiljem keegi venelast ametnik Petrov suurema summa raha transfertide kassast üle lõi, siis oli kollasel professoril suu nagu vett täis võetud, et ta sõnagi keelelt ei saanud.“

Sarnase suhtumise juures venelaste poolt polnud ju ka ime, et eestlased Eesti maalal kuidagi kõrgemaile ametiastmeile ei pääsenud; kui aga kuski juhtus too erakordsest erakordsem asi, et eestlasest postiametnik 1. järgu peale tõusis, siis oli see omaette nagu kaheksas maa-

Postitalituse (Postipeavalitsuse) koosseis p.-t.-t. ametkonna loomisel 13. novembril 1918. a. Esimeses reas vasakult: J. Mits, H. Anto, H. Rikand, E. Laaban, V. Soopan; teises reas: K. Böstrov, A. Pitka, K. Triumph ja E. Kepp.

ilmaime, seletatav kas mehe usu, meeluse või rahvuse müümisega või mingi erakordselt silmapaistva võimega.

Meenutagem ainult Jakob Kõrvi. Või sedagi, kuidas Ado Grenzstein oma 100 punktiga venelaste ees tagumistel jalgadel tantsis. Mis siis veel vähemaist vendadest rääkida. Ikka tollesesamasse Riia p.-t.-ringkonnavalitsusse, kus ma umbes paar aastakümnet ainsa eestlasena töötasin, tekkis ka Maailmasõja päevil (siis oli meid seal juba neli eestlast) keegi eestlane Juulius Trull. See oli mees, kes ei teretamise ega vestluse juures iialgi teisele silma ei vaadanud. Küllap ta hing avalikuks pilguks liiga — pehmet üteldes — isevärki oli. Kas too mees ka asjur Zepalovi ees, kes tast püsti vaimustatud oli (miks, selgub allpooltoodavaist näiteist), oma pilku varjas, ei tea ma ütelda. Mäletan, kuidas pikemate asjatute katsete järele temagi poolt avameelset käitumist näha, ma viimaks lõplikult keeldusin teda teretamast või teda kõnetamast, kui viimast tegevust mitte möödapääsematult teenistusasjad ei nõudnud. Vaat see härrakene sai järg-

mise teoga hakkama. Hiiumaal pidi kuski uue postiasutise avamine tulema, — koha nimi on mul kahjuks ununenud, kuid oli vist midagi „Lello“-taolist. Asutiste avamine kuulus mu tööalasse, sellega muidugi ka kõik vastavad eeltööd ja selgitused, iseenesest mõista ka asutise nime küsimus. Kuid korraga ütleb mulle Zepalov: „Mis te seal nende eesti nimedega jandate! Asutistele tuleb häid vene nimesid andma hakata. Siin gospodin Trull pani ette uuele postiasutisele nimeks anda „Tamaarino“. Meie, teised eestlased ja isegi arukamad lätlased sülgasime, sest ainult ogar võis arvata, et lugu ainult Tamaarinoga piirdub. Aga Hiiumaal avatigi postiasutis Tamaarino. Ent kust oli „gospodin Trull“ tolle nime võtnud? Kellegi oma perekonna naisliikme (vist tütre) Tamaara nime järele. Ja ega's Trull loomulikult oma enesegi nimega rahul olnud. Ta andis keisri nime peale palve seda „Bobrinski'ks“ muuta. Kuid palve lükati tagasi, kuna mees liiga tähtsa sugukonna, krahv Bobrinskite nime enesele tulevaseks sildiks oli valinud. Nii et „Suur-Vene“ ei võt-

nudki toda ülejoosikut nii lahtistel kätel vastu, nagu ta lootis.

Neid sellesisulisi „pühapäeva vahelugemisi“ võiks jätkata veelgi. Kas või näiteks endisest Pärnu p.-t.-kontori ülemast Builovist. Kuigi me mõlemad heade kolleegidena ringkonnaavalitsuses raamatupidaja abidena koos olime töötanud ja tema enam kui tihti minu kui märksa kauemat aega valitsuses teeninud ja sellepärast kogenenuma inimese poole oli pöördunud palvega: „Genrich Petrovitš, kak võj polagajete?“ sai ta, Pärnu postkontori ülemana, ometi selle jõhkrusega hakkama, et, hästi teades, mis rahvusse ma kuulun, kord minu ees hooples, kuis ta Pärnus kord kedagi eestlasest gümnaasiasti avalikult kontoris häbistanud, sest et see — postmarke eesti keeles osta küsinud.

Ent vahest jätkub. Olgu need näited filmidemonstratsiooniks meie noortele selle kohta, mis neil nüüd käes on ja kui väga seda käesolevat hinnata tuleb. „Pea kinni, mis sul on, et keegi ei saa sinu krooni võtta!“

Oleks põhjuseta arvata, nagu tahaks ma väita, et iseseisvuse saavutamisega meil kõik kuldselt paremaks on muutunud. Kaugeltki mitte. Inimene on ja jääb inimeseks, ja eks tule iseseisvas Eestiski ette nii eneseohverdamist ja abivalmist seltsimehelikkust, kui ka reetlust ja salaurgitsemisi. Olen sedagi küllalt kogunud. Kuid üks asi on ometi kaunist kaunim: rahvuse ja usu poolest ei tarvitse Eestis kellelgi tagakiusamist ega halvaks-panu karta. Ja see on juba suur, suur samm edasi maailma kõrgeima ideaali — täiusliku inimsuse poole.

Usun, et see meeoleuline tolleaegsete ja nüüdsete olude kõrvutamine postiametkonna kahekümneaastase juubeli puhul vahest kohasem on, kui mõnesuguse kiu- vema materjali loetus ja esildamine selle üle, kuidas ja millise rügamisega ja läbi milliste hädade Eesti postiametkond loodi. Olen sellest viimasest ka ju mitmel korral ajalehtedes — ka postiametkonna häälekandjas — kirjutanud, et ei tahaks kordamistesse sattuda, mis mõnegi lugeja juures tüütavustunnet võiks tekitada. Sellepärast lõpetan.

Eesti posti-telegraafi-telefoni ametkonnale ja tema teenijaskonnale ametkonna juubeliks kõigest südamest suurt edu, õnne ja viljakust soovides

tema endine ülem

H. Rikand.

20 aasta eest

Kuidas loodi esimesed eesti postiasutised

Nagu piibel ütleb, et maa oli tühi ja paljas — sama võib ütelda ka postiametkonna kohta 20 aastat tagasi.

Tallinna olid jäänud mõned endised postiametnikud ühes Tallinna postkontori ülema hr. Rikandiga. Hr. Rikandile oli ülesandeks tehtud luua posti-telegraafi-telefoni ametkond.

Tallinnas posti-, telegraafi ja telefoni-asutise avamine kõigi takistuste ja raskuste peale vaatamata toimus kiiresti. Inimesed olid kohal, asjaajamise kord oli enam-vähem kindlaks määratud enne, s.o. põranda all. Ka mööbel ning muud asjaajamiseks tarvitaminevad esemed korjati kokku. Ühel ajal Tallinnas postiasutiste loomisega tuli asutiste avamisele asuda ka teistes linnades ja maal. Et maaga igasugune side puudus, otsustati peale nõupidamist luua instruktorite instituut ning saata instruktorid maale varandusi sakslastelt üle võtma, postiasutisi avama, sidet looma postikäigu näol jne. Instruktorid varustati Ajutise Valitsuse volitustega, mis kandsid nr. 185 ja olid varustatud tolleaegse Teedeministri hr. F. Petersoni allkirjaga. Instruktoriteks määrati Paul Tomson (Toomsalu) — Pärnu- maale, Mihkel Saveljev (Savendi) Saare- maale, Konstantin Böstrov — Harju- maale, Oskar Pull — Viljandimaale, Eduard Kepp — Järvamaale, V. Krooni — Virumaale, Ado Siidam — Tartu- maale, Kuldsepp — Lihula, Martin Riimaste — Läänemaale. Instruktoritele anti õigus tegutseda oma äranägemise järgi, kuid peamiselt kiiresti, sest Valitsusel oli maaga vaja kontakti pidada. Peab märkima, et maa postivõrk oli loodud mõne päevaga. Asutiste loomisel võeti aluseks veneaegsete postkontorite asukohad, arvatud välja mõned vähemad sõjaajal avatud asutised.

Instruktorite ülesanne ei olnud kerge. Kohapealsed elanikud olid umbusklikud, tuli selgeks teha, missugune olukord valitseb pealinnas jne. Kohtadel ei olnud ka midagi Vene ja ka Saksa ajast järele jäänud. Mööbel ja sisseseade oli kas elanikkude poolt laiali kantud või saksa või vene soldatite poolt maha müüdnud. Mööbel ja muu sisseseade tuli üles otsida

ja üüritud ruumidesse tagasi toimetada. Kohtadele pandi välja kuulutused, et elanike poolt endine varandus tagasi toodaks, olgugi et see osteti nende poolt mitteseaduslikelt peremeestelt. Pärast maaasutiste loomist instruktorite instituut likvideeriti. Endised instruktorid määrati kohtadele ametnikeks või asutiste ülemaiks. Pärast seda hakkas Postipeavalitsus tegutsema täiel määral ning viimistlema instruktorite poolt tehtud tööd. Kohe pärast Tallinna postkontori avamist, kuigi veel maaasutised ei olnud avatud, saadeti post teele raudteerongiga,

millel ei olnud muid vaguneid peale ahjuga varustatud kaubavagunite ning neis veetigi algul posti. Saartega peeti ühendust purjepaatide abil. Maale asutiste ülemateks määrasid instruktorid kas endisi veneaegseid ülemaid või, kui kohtadel ei olnud endisi ülemaid, siis ka endisi ametnikke. Määratavate kvaliteedi peale ei saadud suurt rõhku panna, esialgul tuli määrata, kes aga kätte sattus. Tänu kiirele tegutsemisele jõuti lühikese aja kestel nii kaugele, et oli võimalik posti ülemaalises ulatuses rahvale kätte toimetada.

Põrandaalune ametkonnaloome

Kõrvalolev pilt kujutab Tallinnas, Suur Karja tän. nr. 6 asetsevat maja, kus Saksa okupatsiooniajal salaja Eesti postiametkonna asutamise esimesi vagusid aeti.

Olgu siinkohal mõni sõna tollest vagudeajamisest esiteldud.

Tallinna sissemarssinud sakslasil oli esimesi töid postile, telegraafile ja telefonile käppa peale panna. Ilmus keegi saksa veltveebel või mis ta oli, nõudis, et kõik postihoones leiduvad teenijad koguneagu ühte ruumi, pidas neid seal tundi paar luku taga ja teatas siis, et peame kõik laiali minema ning mitte enam oma nägugi postihoones näitama. See oli Vene riigi p.-t.-t.-asutiste ülevõtmine ja lõpp Tallinnas. Üle 550 p.-t.-t.-teenija Tallinnas oli korraga üle parda heidetud.

Tulid rasked ajad. Suur jagu ametkonna teenijaist evakueerus Venesse; selleks alul sakslased takistusi ei teinud, isegi soodustasid seda: jäi ju süüatahtvaid suid arvult vähemaks. Need, kes järele jäid, pidid katsuma, kuidas hinge sees hoida. Raskustest hoolimata ikkagi loodeti, — mida? Seda ei teadnud õieti keegi. Kuid arvati ikka, et ega's igavesti nii ei või jääda.

Mäletan, kuis kord kesksuve paiku kuski Kaupmehe või Kentmanni tän. kohtasin preili Marta Reichenbachi, kirjniku nimega Marta Sillaotsa (temagi oli paaril viimasel aastal postiametkonnas teeninud). Nähes mööduvat saksa sõjaväelast, küsisin preili Reichenbachilt: „Ütelge, preili, millal saame neist raibe-

test lahti?“ — „Sedasama küsin minagi igapäev“, vastas tema.

Olin põranda alla pugunud Eesti Maa-valitsuse poolt asutatud vahetalituse büroos „Kosmos“ ametisse saanud. See töötas Suure Karja tän. ääres asuvas majas nr. 6, II korral, sissekäiguga võlvikäigust. See on koht, kus langesid esimesed salaja sosistatud sõnad Eesti postist, telegraafist ja telefonist.

Umbes septembri-oktoobri kuudel 1918, äratundmisele jõudnud, et lähemal ajal meil kindlasti oma Eesti posti loomisega

Maja S. Karja t. Tallinnas, kus toimus põrandaalune ettevalmistus Eesti postiametkonna loomiseks.

Pilt Postimuseumi kogudest.

Foto P. Kann

tegemist tuleb teha, hakkasin ma tasapisi teateid koguma Eesti piirides elavate endiste postiteenijate kohta. Tuli seda teha isikute ja tutvuse kaudu, kuna kirjateed kasutada ei võinud, ehk kuigi vahest, siis äärmiselt mõistukombel. Ühtlasi oli tarvis välja töötama hakata vajalisi esialgseid korraldusi, määrusi ja takse, et kui aeg saabub, siis võimalikud eeltööd tehtud oleksid. Sellel otstarbel toimus „Kosmose“ ruumes, kõige tagumises õuepoolses toas nii mõnigi salajane koosolek, millest peale minu mäletatavasti osa võtsid hr., hr. V. Soopan, K. Triumpf, A. Nielson (praeguse nimega Niitsoo), Georg Kljavin ja vist veel teisi, kelle osavõttu meelde tuletada ei suuda. Tehnilistest jõududest palusin hr. A. Kesküla kaasabi, kes aga juba enese algatusel oligi asunud selgitama ja telegraafi-telefoniliinide skeemiseid koostama selle kohta, kuidas, niipea kui

sakslased peaksid lahkuma, Eesti vajaduste kohaselt traatühendusi jalule seada noist liinidest ja liinijupikestest, mis kas sakslaste poolt kasutusel peetud või aga lõhutud liinide jävistena kuski siin-seal veel hädavaevalt püsti seisis. Härra Kesküla oligi selles suhtes otse imestusväärsest tegutsenud õige laialiselt andmeid kogudes, — kuidas ja mis abinõudega, seda ei tea ta vist isegi praegu enam.

Pärastised sündmused näitasidki, et meie instinkt meid polnud petnud. See oli vist 10. nov., kui sain kadunud hr. Poskalt „Tallinna Teataja“ ärijuhi hr. Boreli kaudu sõna, et ta mind kiiresti taga otsivat, et mulle postkontori ülevõtmiseks ja posti-telegraafi korraldamiseks käsku anda. Siis algas töö, millest mõne ajakirjareaga kuigi palju ära ütelda ei saa ja mis, kui sellest kuulda soovitakse, märksa üksikasjalisemat kirjeldust nõuab.

H. Rikand

Tähendusi immutatud puupostidest

Ins. L. LEMBERG, I. K.

Sõites välismaal raudteel torkab silma sealsete telefonipostide kõrge iga, mis nähtub postidele märgitud aastanumbriest. Telefoniposte numbritena 08, 09, 10, 12, 13 on seal näha tihti, harvem juba näeb poste numbritena, mis ulatuvad kahe- ja kolmekümneandesse aastatesse. Vanim post, mida nägin, kandis aastaarvu 07 (1907), kuid räägiti, et on olemas poste veel 05. aastast. Postid on raudalusteta, normaalmõõdulised ja tervelt immutatud. Immutatud poste tarvitatakse välismaal üleriiklikult, kuna immutatud post on tugevuskindlam ja majanduslikum.

Poste impregneeritakse tõrvõliga (seega meil kodumaal saadav aine — kiviõli produkt). Õhukuiivad postid asetatakse katlasse ja hoitakse 2—4-atmosfäärilise õhusurve all, siis lastakse, sama surve all, katlasse 70°—100° kuum tõrvaõli. Surve tõstetakse nüüd 5,5—7,0 atmosfäärini, mille juures õli tungib puusse. Seda survet hoitakse 30 minutit. Nüüd lastakse õli katlast välja ja antakse 60—65 cm Hg vaakuumi, kuna sellega kõrvaldatakse postidest üleliigne õli ja immutatakse puu välispind teiskordselt, vastupidises sihis.

Männipuupostide immutamiseks jätkub umbes 100 kg tõrvaõli 1 m³ puitmassile.

Immutamise saavutatud männipuuposti iga tõuseb umbes 22 aastale. Immutamata männipuuposti iga on 5—7 aastat. Olenedes maapinnast kui ka kliimatilistest oludest tõuseb või langeb aastate arv. Nii näiteks Ungaris on praegugi üleval liiniposte aastaarvuga 05 (1905), s. o. 33-aastasi poste.

On välja arvestatud, et immutatud postide kõrgem hind kompenseeritakse nende kõrgema elueaga. Kui võrrelda tõrvaõliga immutatud männiposti aastakulusid immutamata männiposti aastakuludega, selgub, et immutamine annaks 40,3% kokkuhoidu.

Arvesse võttes, et meil Eestis ehitatud ja ehitatavad kõrgpinge, tugeva- ja nõrgavooluliinide juhtmed on praegu suuremas osas kõik ehitatud puupostidele, milledest väiksem osa immutatud, siis oleks huvitav koostada selline kalkulasioon, mis näitaks, kui suurt kokkuhoidu saavutaksime immutatud postide tarvitusele võtmisel üleriiklikult, ja kui luuakse riiklik keskkoh, kus poste impregneeritaks. Sellejuures peaks immutatud postide tarvituselevõtmine tehtama sunduslikuks. Sellega säilitaksime rahvamajandusele kalli puitmaterjali ja saavutaksime majandusliku kasu kõrval ka tehnilise, luues tugevuskindlaid liine.

Veel sissesõitjate peatuskohast Tallinnas

Meie ajakirja eelmises numbris avaldatud sõnavõtt postiteenijate peatuspaiga asutamisest Tallinna on seda väärt, et selle küsimuse juures veelgi peatuda.

Kirjutise autor (H.—ik) avaldab oma sõnavõttus lootust, et lähemal ajal puudus kõrvaldatakse ja meie saame Tallinnas peatuspaiga või ajutise puhkekodu, kui kutseühingu keskjuhatuse selle küsimuse liikuma paneks.

Küsimus ei ole sugugi uus, vaid ta on olnud päevakorras postiteenijate viimasel kongressil s.a. 27. ja 28. märtsil.

Kongress võttis vastu otsuse, mille järgi tuleks Tallinna asutada postiteenijatele puhkekodu peatuspaigana 6—10 isikule, kus oleks vajalik sisustis ja pesu ja mida saaks kasutada minimaalse tasu eest. Sealjuures avaldatakse veel soovi, et see puhkekodu peaks kujunema postiametkonna koduks üldmõttes.

Kuna kongressist on mööda juba enam kui pool aastat, siis võib arvata, et seda küsimust on keskjuhatuses juba liigutatud ja kaalutud. Kas aga seal mingisuguseid reaalseid tulemusi on saavutatud, sellest pole liikmeskonda kahjuks veel informeeritud. Näib, et küsimus on võrdlemisi raske ja selle lahendamine nõuab keskjuhatusest aega.

H.—ik on arvamisel, et peatuspaiga soetamine ei nõua miljoneid, ei ole vaja suuri keerulisi projekte ega eeltöid. Jätuks esialgu maksimaalselt tuhandest kroonist. Tuleks leppida 5—6-toalise korteriga. Raha saaks kasutamismaksude näol tagasi.

Peatudes H.—ik'i ettepaneku juures lähemalt, selgub, et autor ei ole oma ettepanekusse küllaldaselt süvenenud. Esiteks on küllalt raske leida sellist 5—6-toalist korterit, mis täiel määral rahuldaks peatuskoha nõudeid. Kõigepealt peaksid toad sellises korteris olema oma ette, nad ei tohiks olla läbikäidavad. Kuigi ehk selline korter leitakse, siis on selle üür kindlasti oma sada kuni sada kakskümmend krooni kuus. Kui sinna juurde arvata veel kütte, valgustuse, korrashoiu, teenimise, pesu ja muud kulud, sisustise soetamisest rääkimata, siis tõuseb väljaminekute osa nii kõrgele, et selle katmine üksi kasutamismaksudega oleks peatuskoha kasutajale,

silmas pidades meie palku, üle jõu käiv ja keskjuhatusele tuleks sel puhul ühingu kassast juurde maksta. Ent selliseid summasid ühingul arvatavasti ei ole.

Peatuskoha soetamiseks tuleks leida odavam ja ratsionaalsem moodus.

Ühe sellise moodusena võiks kõne alla tulla kutseühingu Tallinna osakonna Piritale puhkekodu kasutamine, kuna see asetseb Tallinna külje all.

Piritale puhkekodu üks hoonetest on enam-vähem talvekindel ehitus, mille kohendamine talvel elamiseks on hõlpsasti teostatav, kuna see sisaldab 12 köetavat tuba, puuduvad vaid topeltaknad. Vajalik sisustis mööbli näol on seal juba olemas. Juurde tuleks muretseda vaid pesu.

Ka suvel võiks puhkekodu ruume lubada sissesõitjatele. Suvitajatele kasutada olevaist tubadest tuleks sissesõitjate jaoks eraldada paar tuba. Rohkem polekski neid tarvis, kuna üks tuba jääks ühiseks kasutamiseks mees-, teine — nais-sissesõitjatele.

Ainukene ebamugavus, mis võib-olla tundub tülikana, on see, et Piritale tuleb sõita. Õnneks on aga bussühendus Piritale regulaarne, bussid liiguvad sõiduplaani järgi vähemalt üks kord tunnis kindlatel tunniaegadel. Sõidukulu Piritale ja tagasi (40 s.) ei tohiks tunduda kõrgena, kui arvesse võtta, et peatuskoha kasutamine tuleks võimaldada tasuta, nagu see on võimaldatud kõigis kutseühingu keskjuhatuse puhkekodudes suvel, või siis äärmiselt ainult kütte- ja valgustusekulude eest.

Luues sissesõitjate peatuspaiga Piritale puhkekodusse leiaks vähemalt ükski meie puhkekodudest kasutamist ka talvel. Vääriks ka mainimist, et läbiaasta kasutatavad majad säilivad kauemini.

Peatuskoha soetamisega Piritale ei tohiks päevakorralt kaduda postiteenijate kodu asutamine Tallinna. Viimane küsimus on küsimus oma ette. Selle lahendamine peaks olema teostatav, kui asja juurde asutakse tõsiselt ja innuga.

Oli kuulda, et Tallinna ehitatakse uus postihoone. Võiks kõne alla tulla kodu ruumide soetamine sinna. Ka oma maja või vastava korteri ehitamine koos mõne korteriühinguga pole paha mõte.

Provintslane

POSTIAMETKONNA KULTUURILISI ÜRITUSI

Nüüd, kus meie ametkond võib tagasi vaadata oma 20-aastasele kestusele, ei oleks ülearune peatuda veidi nende, kahjuks küll, väheste kultuuriliste ürituste juures, mis aset leidnud postiametkonnas viimaste aastate jooksul.

Ma ei räägi mitte neist puhtteenistustlikest üritustest, millega meie ametkond on tegelnud edukalt, nii et isegi selles suhtes postiametkond on asetunud esirinda teiste ametkondade hulgas. Neist üritustest pälvivad tähelepanu eriti sarnased reformid, nagu töö normid, töö ratsionaliseerimine, teenistuslikud määrused ja juhtnõõrid, mis meil kehtimas juba kümmekond aastat ja milledeni teised ametkonnad veel ei ole jõudnud. Uued „Isikkonna ettevalmistamise juhtnõõrid“ on paljutootavad ja nende elluviimisel töötab meie ametkond kujuneda üheks moodsamaks riiklikuks organisatsiooniks kõrgesti kvalifitseeritud teenijaskonnaga.

Samuti ei mõtle ma mitte meie kutseühingut, mis 20 aasta jooksul on teinud küllalt tõhusat tööd meie teenijaskonna huvide kaitsmisel.

Mõlemad, s.o. meie administratsioon kui ka kutseorganisatsioon vääriwad täit tunnustamist ja tõsist lugupidamist.

Uttest isikkonna ettevalmistamise juhtnõõridest leidsin väga ilusasti väljendatud lause meie ametkonna edasiarendamise eesmärgi üle.

Seal üteldakse muuseas, et ametkonna edasiarendamise eesmärgiks on: „ametkonna teenijaskonna vaimset ja eetilist taset tõsta või ülal hoida ning teenijaskonda vaimset ja hingeliselt omavahel kestvalt siduda, seeläbi vastastikust teenistuslikku usaldust luues...“

Vaadake, need on just need põhimõtted, mis sundisid rühma kultuuriliste huvidega postiteenijaid mõne aasta eest asutama oma ajakirja.

Neid põhimõtteid käsitades asuti ka laulu ja muusika harrastamisele meie ametkonna teenijate keskel.

Et neid õilsaid eesmärke saavutada, on vähe määruste ja juhtnõõride pähe õppimisest ja sellepärast ülalmainitud juhtnõõrides räägitakse edasi, et välismaal, kus ametkonnad on suured, püütakse ka ametialaste õpetlike loengute, kursuste või ühiste jutlemiste korralda-

mise abil ja massiprintsiibi alusel kasvatada teenijaskonna eetilist külge.

Kuid välismaal tarvitatakse „teenijaskonna vaimset ja hingeliselt omavahel sidumiseks“ ka muid abinõusid.

Budapestis nägin postiametnike suurt ja mugavat pidu- ja kontsertsaali, kuulsin postiametnike meeskoori kunstiväärtuslikku laulu. Viinis oli isegi raudteelaste laulukooride liit olemas.

Ka Riias olid postiteenijate ühingul olemas mugavad ruumid, mis mahutasid meie arvurikka ekskursioonist osavõtjate hulga ühise pidulaua juurde.

Ei ole kahtlust, et „teenijaskonna vaimset ja hingeliselt omavahel sidumise abinõudena“ ka meil on tarvis, et peale ühiste jutlemiste korraldamise ja massiprintsiibi alusel teenijate eetilise külje kasvatamise, meil senini vaeslapsena tegutseva laulu- ja muusikaüritustele rohkem tähelepanu pöördaks.

Peaks ju igal mõistetav ja arusaadav olema laulu, muusika ja oma ajakirja suur mõju teenijaskonna vaimse ja eetilise taseme tõstmiseks.

Rõõmustavaks nähteks on, et mõni aasta tagasi Peapostkontori Ametnike kogu poolt asutatud ja senini väljaantav ajakiri „Postisarv“ on leidnud üldist tunnustust ja poolehoidu ja et selle ajakirja numbrite ilmumist ootab suure huviga iga postiteenija. Arvan, et suurem osa meie kaasteenijaist tunnistab suureks kaotuseks, kui ajakiri oma ilmumist lõpetaks.

Ja ometi suhtuti temasse esimestel ilmumiseaastatel väga skeptiliselt ja üleolevalt ning leiti, et võõra ametkonna häälekandja sabassörkimine ja viimase rahaliselt finantseerimine on õige samm.

Tunnustamist on leidnud ka samade isikute poolt algatuse saanud postiteenijate laulukoor.

Kui palju isiklikku tänamata tööd on annud asja algatajaile need üritused. Leiti, et laulukoor on kallis lõbu ning tarbe korral võib laulu ja muusikat väljaspoolt palju odavamini ürida, kui koori ülal pidada.

Kuid kas see üüritud laul ja muusika ka aitab postipere vaimset ja eetilist taset tõsta või ülal hoida ning teenijaskonda hingeliselt omavahel siduda, sellest ei tahetud aru saada.

Nüüd, kus koor ühes ametkonna 20 aasta kestuse tähtpäevaga võib tähistada vaid oma kolmeaastast olemasolu, leitakse siiski, et laulukoor on tarvilik ja ilma temata nagu ei oleks ametkonna koosseis täielik.

Orkestri moodustamine on nõudnud suuri jõupingutusi mõnelt tegelaselt.

Möödunud aastal jäi asi soiku, sest puudus vastavate võimetega juht.

Nüüd leidis inimene, kes meie ametkonnas lühemat aega teeninud, kuid kes siiski nõustus orkestri moodustamise töid enda õlgadele võtma. See härra on vastava muusikalise haridusega ja tunneb orkestritööd.

Kogusime rühma kaasametnikke, kes orkestris ühel või teisel pillil suutelised mängima. Kuid tuli siiski hankida abi-juude ka väljastpoolt ametkonda.

Ja nüüd nad käivad koos ja õpivad Ed. Tamme helitööd „Kalev ja Linda“,

mida meeleldi tahaksid esitada 20. detsembril jõulupuul.

Paljudel puuduvad oma muusikariistad ja nad hangivad neid tuttavalt orkestrantidelt. Ka noodid on saadud laenuks teistelt. Inimesed teevad tööd, näevad vaeva ja tasuvad oma isiklikest summadest pillide üüriraha. Ei ole summasid, et osta isegi noodipulte.

Kuidas töötavad orkestrid teiste ametkondade juures? Linnateenijate orkester sai muusikariistade muretsemiseks vastavad summad ametkonna toetusel.

Politsei orkestril on kõik tuliued pillid. Muud kui mängi. Meie ei saa kusagilt mõndakümmend kroonigi, et osta noodipulte.

Politseiametkonna administratsioon toetab igati oma muusikalisi algatusi. Tuuakse üle Tallinna teistest linnadest konstaableid ja kordnikke, kes suutelised tegutsema orkestris ja kooris. Koorijuhile muretseti isegi koht ametkonna koosseisus.

Ka meil on provintsis kaasteenijaid, kes peale oma tubliduse ametialal on veel tublid muusikainimesed. Oleks liiga suur julgus nõuda, et meil tehtaks soodustusi ületoomiseks Tallinna, kuigi ametkond ei kaotaks siin midagi, pigemini võiks võrske veri vaid kasu tuua ja ka kultuurilised üritused saaksid avaramaid tegevusvõimalusi.

Võiks ju veel palju kirjutada ja kurta ka seltskonnategelaste puudusest meie ametkonnas. Kui õpetajatel tehakse peaaegu sunduslikuks osavõtt seltskondlikust elust, kui vastavate asutiste poolt määratakse instruktoreid selleks, et kasvatada seltskonnategelasi, siis ei ogeks ülearune, et ka meie ametkonnas veidi selles suunas hakkaksid puhuma värskemad tuuled, et ametnike tegevust seltskondlikus töös ka meil hinnataks ja sellele ei vaadataks kui inimese negatiivsele küljele.

M. Mõõnaste.

Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskliit surnud?

Postiteenijate hulgas on avaldanud imestust asjaolu, et Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskliit ei ole juba kevadest saadik avaldanud mingit elumärki.

Küsimus huvitab ka Postiteen. Kutsetühingu Keskjuhatus, kes, nagu kuulduv, võtab asja oma järgmisel koosolekul päevakorda.

**VALMISRIIDED
KARUSNAHAD
MANTLID**

Kuni 7-kuulise
järelmaksuga

KAUBAMAJA

L. Karšenstein

Harju 23

TELLIMISTE
VASTUVÕTMINE

Orderid postiteenijatele
saadaval peapostkontori
am, K. VATSEL'ilt.

Kaanepilt — Kohtla-Järve postkontor.
Pildid lk. lk. 185, 191 ja 193 on kasutamiseks saadud Postimuuseumi kogudest.

Postiteenijate Hoiu- ja Laenukassa tegevusest

1938. a. augustikuu 29. kuni 3. septembrini Ühistegevuskaja revident R. Aulas toimetas välis-revisjoni Tallinnas asuva Postiteenijate Hoiu- ja Laenukassa tegevuse kohta alates 18. augustist 1936. aastal kuni 27. augustini 1938. a.

Revident leidis, et kassa põhikiri on kooskõlas Kred. sead. eeskirjadega. Kassa nõukogu-, juhatuse- ja revisjonikomisjoni liikmed on ametisse kutsutud põhikirja kohaselt. Ametid on jaotatud. Koosolekute kohta protokollid peetud ja need osavõtnud isikute poolt alla kirjutatud.

Kassatagavarasid on kassal revideeritud ajavahemikul olnud Kred. sead. nõutaval määral.

Hoiuseid on vastu võetud ja laene antud ning neilt protsente arvatud seaduse, põhikirja ja kodukorra kohaselt ja õieti.

Arvete seis 27. augustil 1938. a. oli Kr. 71.461.12. Tähtajaliste laenude võlakohustisi oli portfelligis Kr. 65.843.59 suuruses summas. Korraldamata tähtajalisi laene oli kahel isikul, kokku Kr. 135.— suuruses summas. Vallasvara oli kooskõlas raamatutega.

Kassa tegevus on revideeritud ajavahemikul arenenud tõusu suunas. Laenuid on eelmise välisrevisjoni aegsest seisust suurenenud Kr. 10.006.79 ehk 17,9%, hoiused Kr. 28.605.55 ehk 28,31% ja osakapital Kr. 720.— ehk 12,04%. Revideerimise ajal kassa kohustiste kogusumma oli 57.703.89. Liikmeid oli samal ajal 418 (praegu on kassal liikmeid 434.)

Kokkuvõttes revident märkis revideerimise protokollis:

1. Kassa asjaajamine ja arvepidamine on üldiselt korras.
2. Majanduslik seisukord on rahuldav.
3. Kreditoride huvid on seaduslikult kaitstud.

Tähelepanuks kassaliikmeile ja kassa liikmeks astujaile

Kuna sageli sooviavaldused kassa liikmeks astumiseks ja palved antud krediidi suurendamiseks saadetakse nõukogule sedavõrd hilja, et kassa juhatusele ei jõua neid enam oma koosolekul enne läbi vaadata, siis palutakse neid, kes soovivad meie kassa liikmeks astuda ja liikmeid, kes soovivad oma krediiti suurendada lasta, teatavaks võtta, et kassa kodukorra kohaselt sellised palved vaatab läbi oma koosolekul kassa juhatuse, kes kogub ka asjasse puutuvad andmed ja oma seisukohaga siis esitab need nõukogule.

Põhikirja § 61 põhjal nõukogu tuleb vähemalt kord kuus kokku. Nõukogu on oma alalised koosoleku pidamise päevad määranud kindlaks iga kuu esimesele reedele.

Juhatus koosolekud peetakse igal teisipäeval kell 18.

Nõukogu neid sooviavaldusi vastu ei võta ega nende läbivaatamisele ja otsustamisele ei asu, millel puudub juhatuse seisukoht. Sellepärast saadetakse eeltähendatud palved ja avaldised aegsasti juhatusele, silmas pidades nõukogu ja juhatuse koosolekute päevi.

Teiseks palutakse teatavaks võtta, et meie kassale saadetatavate dokumentide tempelmargid tuleb kustutada Tempelmaksu seaduse § 17 p. 4 kohaselt. Tempelmargid tuleb kleepida dokumentidele enne allakirjutamist ja need kustutada kuupäeva, kuu nimetuse, aasta numbriga ja oma allkirjaga mar-

kidest läbikirjutamisega, kuid nõnda, et see iga marki üle poole katah; kui pealkiri tehakse mitmele üksteisest lahutamata margile, siis nõnda, et see pealkiri vähemalt igast markide reast markide keskelt läbi läheb, alates markide kõrvalt puhtalt paberilt läheb üle markide ja lõpeb teisel pool marke puhtal paberil.

Näide:

Tallinnas, 8. novembril 1938. a.
Johannes Kaasik

Sellejuures palutakse meele pidada, et samale dokumendile teisele kohale dokumendi tegemise kuupäeva, kuu nimetuse ja aasta numbriga märkimine ja oma allkirja kirjutamine on keelatud. Võlakohustised kuni 50 kroonini on tempelmaksuvabad.

Taani Posti- ja Telegraafimuseum 25-aastane

1913 $\frac{3}{XI}$ 1938

Taani postiasjandus on, teatavasti, juba 314 a. vana. Rajamine üldsusele kasutamiseks teostus Taani kuninga Christian IV poolt 24. detsembril 1624. a. dekreediga.

Pealinnas Kopenhaagenis asuv Posti- ja Telegraafimuseum (Dansk Post- og Telegrafmuseum) avati ametlikult avalikkuse jaoks 3. novembril 1913. a.

Selle müuseumi asutamise alged ulatuvad tagasi aastasse 1896, millal tolleaegne Rudkøbingi postmeister A. F. Nielsen „Aarbog for det danske Postvaesen“ (Taani Postiasjanduse Aastaraamatus) käsitles Postimuseumi asutamise küsimust.

Väga suuri teenid Taani Postimuseumi asutamise alal omab teiste seas tolleaegne ülem-postikontrolör J. W. Mørch, kes omal algatusel ja omal kulul isiklikult kogus mitmesuguseid postimuseumlike esemeid.

Taani kuninglik Post ja Telegraaf ühendati üheks ametkonnaks 1927. a. Selle järel loodi ka ühine Posti- ja Telegraafimuseum*), mis asub Posti- ja Telegraafitalituse hoones, mida juhatab alates 1924. a. pearahvaar H. E. Hjorth — Nielsen, kes omab suuri kogemusi sel alal, tegeldes, muuseumis, ka genealoogia ja postiajaloo uurimise alal.

Põhjamaade postiajaloo alal ilmus tema sulest Postitalituse (taani keeles: Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvaesenet) ülesandel Rootsi posti 300. a. juubeliks (20. II 1936) 184-leheküljeline pühendusteos — DEN SVENSK POST GENNEM DANMARK OG DEN DANSK-NORSKE POST GENNEM SVERIGE I TIDEN FOR 1735, København, 1936.

Museumi tähtpäevaks ilmus tema juhataja H. Hjorth-Nielseni sulest prantsuskeelne 28-leheküljeline teos — LE MUSÉE POSTAL ET TÉLÉGRAPHIQUE D'ANNOIS 1913 3. NO-

*) Müuseumi telegraafi osakond avati 1931. a.

Kadunud kiri

Keegi härra halvast rebis taskuraamatust paberilehe, torkas sulle tindipotti ja kratsis siis tindise sulega kärsitult mainitud paberilehel. Nii sündisin mina — kiri.

Esimesed sõnad, mida siin maailmas kuulsin, olid: „Kuradi naised!“ Härra ütles seda mind vabritseerides. Mu esimesi tähelepanekuid maakeral olid: kuivanud supitilkade rida mainitud härra triikimata lipsul ja viltutõmmatud nägu, mis vihjas korratu toitumise tagajärjel saadud kõhurikkele. Tegin sellest järelduse: olen sattunud mehe juurde, kelle naine juba kauemat aega suvitamas.

Varsti ma veendusin, et mu oletus oli õige. Härra võttis laualt peenikese käekirjaga kirjutatud kirja ja luges selle lõppu mitu korda endamisi: „... ja ära unusta jumalapärast raha! Vähemalt kakskümme krooni. Muidu ma ei saa kojugi sõita. Aadress endine. Suudlen sind kuumalt...“

Aga härra abikaasa ei hoolinud nähtavasti suurt sellest kuumast suudlusest, sest ta pigistas kirja kokku, kirus, virutas kirja nurka, tõi sealt jälle ära, silus, luges ja kirus jälle:

„No mis kurat sa tahad teha! Alles ma saatsin!“

Kui ta oli nii tükk aega lasknud muredel ennast tallata, võttis rahataskust kaks kümnekroonist ja pistis ühes minuga ümbrikku. Tundsin selgesti oma turjal, kuidas kirjutas aadressi. Ja siis läksime kõik koos postkontori poole.

Aga postkontoris härra kiskus mind ühes kümnekroonistega uuesti ümbrikust välja ja pidanud jälle tükk aega ränka kahevõitlust iseenesega, ta pani teise kümnesega rahataskusse tagasi. Mind aga ühe kümnesega kleepis ümbrikku ja toppis kaunis häbematu postkasti.

SEMBRE, 1938, Copenhagen, MCMXXXVIII. —, mis sisaldab muuseumi arengu ajaloolise lühiülevaate, seletused muuseumi tähelepanuväärsematest esemetest ning 44 illustratsiooni muuseumi huvitavast kogust.

Teos on trükitud heal kriidipaberil ning sisaldab häid illustratsioone, mõned neist värvitrukis. Kaanel on värvitrukis pilt postisarve puhuva taani postiljoni kujutisega.

Praegune taani Postitalituse peadirektor C. J. Mondrup, kes selles ametis juba 1922. a. peale, soodustab väga selle ametkonna kultuuriloolisi väärtusi sisaldava P. T. Muuseumi laialdast tegevust.

Õnnitleme Taani P. T. Muuseumi ning tema lugupeetavat juhatajat 25-da aastapäeva puhul ning soovime ka edaspidi palju edu Taani p.-t. ametkonna igapäevase töö sisustamise alal kultuurilooliste väärtuste poolest.

Jul. Bleyer.

Ma karjusin mis jaksasin protestiks, sest minus, s.t. kirjas oli selge sõnaga öeldud: „... lisan siia juurde siis kaks kümnekroonist.“ Aga olete kunagi kuulnud, et oleks kunagi kuulda võetud mõne ümbrikku suletud kirja protestikisa?!

Noh, saab vähemalt nalja, mõtlesin enda trööstiks.

Ja saigi. Nii kui kirjasaaja silmad tahmatud ripsmete vahelt nägid kümnekroonist, vajutati sellele kaks punast värviplärakat, ehk romantilisemalt väljendudes — suudlus.

„Ja... aga teine! Kus on siis teine kümme?“ küsis armuline proua minult, keerates kord üht, kord teist poolt, nagu oleks kirjapooogen vakamaa karjamaad kadakapõõsastega, kuhu võib peita kümnekrooniseid.

Siis ta nuttis, pesi nutetud silmi, värvis nägu, riputas sellele jahu peale, nuttis jälle, värvis uuesti...

Ooh, see oli kõik väga südantlõhestav lauall jälgida.

Lõpuks ta võttis pliiatsi ja kirjutas minu puhtale tagaküljelle:

eileõhtune kasiino võlg Lindale	6.50
vesilained täna teha	—50
karp puudrit	1.—
kohvikus kahe eest	1.—
sigaretid ja tikud	—75
jäätis	—25
	<hr/>
	10.—

Nii ta toppis mind ühes selle arusaamatu kritseldusega rannapükste taskusse ja ruttas postkontorisse. Ostis kuuesendise postkaardi ja kirjutas sellele kindla peene käekirjaga.

Kallim!

Palun ära aseta mind ometi piinlikku olukorda. Ootasin sinult täna raha ja kirja, kuid ei saanud kumbagi. Saa ometi aru, et rahata ei saa ma koju sõita. Sõõmata olen niikuinii juba paar päeva. Ootan homse postiga vähemalt 30 kr.

Suudlen sind kuumalt jne...

Ma olin nii ehmunud sellisest ennenägematust häbematusesest, et kukkusin põrandale pikali. Suur hundikoer tuli liputas mind oma sabaga mingi kasti või kapi alla. Ja seal ma olen veel praegugi alles.

Olen seal kapi all laiseldes õppinud tundma maailma ja elu. Vähemalt sellest kandist, mis nähtav läbi postkontori vaatevinkli. Olen kuulnud, kuidas uuritakse, puuritakse, otsitakse ja ohatakse lihtkirjade pärast, mis olla postil kaduma läinud ja mis sisaldanud viiese, kümnesega või kahekümnesega paberraha. Ametnikud, kes um-

Postiuudiseid laiaast maailmast

ARGENTIINAST

Kergendus postiljonidele

Argentiina Postitalitus jõudis arusaamisele, et saadetavate raskekaaluliste trükitoodete pidev juurdekasv postil muutis postiljonide töö vaevarikaks. Buenos-Airese linnas pandi nüüd kehtima kord, mis vabastab postiljonid sellest tapvast tööst. Raskeid trükitooteid kantakse nüüdsest peale laiali eriliste veoabinõudega. Lisaks nimetatud paremusele saavad ka adressaadid nüüd oma postisaadetised kiiremini kätte. Mainitud uue korra kehtimapanemise põhjustas peamiselt nähe, et postiljonid, kandes väga raskeid kandameid, haigestusid ja kannatasid igasuguste orgaaniliste rikete all.

Buenos-Airese kantakse iga päev laiali üle kahekümne tonni korrespondentsi.

INGLISMAALT

Postiteenijate tasude küsimuse ümber.

Inglise kolleegidel käib edasi hoogne võitlus tasutingimuste parandamise asjus. Tasude suurendamise nõudmist põhjendatakse alltoodud mõjuvate argumentidega: kehtiv palgaredel on ebaõige, töö väärtus on tõusnud, postiteenijad on õigustatud rahvuse heaolust osa saama, areng postiametkonnas, tasude edasinihkumine teistes tööstustes ja elutarvete hindade tõus.

Postitalitus lükkas tasude kõrgendamise ettepaneku tagasi, väites, et praegused tasud vastavad täiesti tehtud tööle. Samuti arvab Postitalitus, et töö mehhaniseerimine postil on muutnud töötamise palju lihtsamaks ja kergemaks.

---

bes kaotsi läinud lihtkirja saabumise ajal olid tööl, sagedasti ka need, kes olid puhkusel või haiged, kirjutavad pikki seletusi sellest, et nad ei tea midagi. Ja see on ka sula tõde. Sest vastasel korral võiks postiametnike hooleks jätta ka mõne rändplaaneeidi jälleleidmise, kui see arvas heaks ilmaruumist jalga lasta.

Kõige pörutavamalt mõjus mu paberist südamele ühe vana hallpea postiljoni vaikne valurikas ohe: „Nelikümmend aastat olen vedanud rahvale raha ja muid rõõmusid-muresid koju kätte, aga ära teevad enne surma veel vargaks!“

Igatahes, kui tuleb minu tagaotsimine, võimalik, et see on juba olnudki, sest egas mind kõigisse saladusisse ka pühendata, siis tõmmaku pörandapühkija mind luuavarrega kapi alt välja. Küll ma siis seletan!

LETTRE

Olla pikemat aega jälgitud ja uuritud postiametkonna tasude vahekorda teistes tööstusis kehtivate tasudega, mille tulemusena on jõutud otsusele, et postil kehtiv palgaredel on palju vastuvõetavam kui teistel töölistel.

Ametnikkond omalt poolt tõendab aga, et terve rea tööstuste teenijate palgad on paremad postiametkonna palkadest; kuna seal on hiljuti tõstatatud tasusid.

Postitalituse abidirektor seletas hiljuti, et möödunud aastal on telefoni arendamiseks kulutatud 19 miljonit naela. Neli aastat tagasi kulutatud samaks otstarbeks ainult 7,5 miljonit naela. Nimetatud viimase nelja aasta jooksul on telefoni arendamiseks kulutatud ümarguselt 50 miljonit naela.

Suurem osa neist summadest kuulub telefoni automatiseerimiseks. Londonis on nüüd kõik keskjaamad automatiseeritud.

INDIAST

Tungiv palve ülemaailmale postikongressile

India posti- ja telegraafihing Delhi palub omas kirjas Rahvusvahelisele Töölisametile, et järgmisel ülemaailmasel postikongressil, mis peetakse 1939. aastal Buenos-Airese, võetaks kõne alla India postiteenijate halb olukord.

I. P. T. T. sekretär kirjutab selle kohta, et India kolleegid lootvat asjatult nende murede arutamist nimetatul kongressil, kuna see koosnevat eranditult postitalituste esindajaist ja asjatult olla sinna püütud siiani saata ka teenijate või vähemalt I.P.T.T. esindajaid.

Telefoniteenijate öövalvest.

Öövalvet teostavad meesametnikud telefonikeskjaamades kaebavad selle üle, et nad peavad töötama öösel 8 tundi, ilma et neile võimaldataks puhkevaheaega. Sama ränk on teenistus ka õhtustel hilistundidel. Ametnikkond esines sellepärast sooviga, et õhtune teenistus lühendataks 7 tunnile ja ööteenistus 6 tunnile.

Postitöid ärgu antagu erraisikuile.

Kogu India postiametkonna nimel anti postitalituse peadirektorile edasi märgukiri, milles protesteeritakse selle vastu, et postiala töid viimasel ajal antakse eraisikute toimetada.

Selliste tööde hulka kuulub: markide müük, pakkide laialikanne, kõrvalasutiste juhtimine jne., mis antud suurtes linnades eraisikute kätte.

Teenijate ühing leiab, et pole väiksematki alust ega põhjust anda eraisikute kätte töid, mis kuu-

Puudusi maapostikorralduse
alal.

Viimasel ajal ilmub Jugoslaavia ajakirjanduses ikka sagedamini nurinat korratute postiolude kohta maakonnalinnades ja maakeskustes. Sage-daseks nähteks on, et post jääb asutistest adre-saatidele kätte toimetamata sel lihtsal põhjusel, et kirjakandjaid ei ole küllaldaselt. Kodanikud peavad oma posti kontorist ise ära tooma. Ra-joonides aga, kus kodanikud seni said oma posti kojukantuna, juhtub tihti nii, et kirjakandja hai-gestumise või puhkusele mineku tõttu adressaa-did ootavad vahest mitu päeva asjatult oma kor-respondentsi, kuna neile ei teatatud, et kirja-kandja puudumise ajal nad peavad ise postile oma saadetiste järele minema.

Palju nurisetakse ka halva telefoni-korralduse üle. Maatelefoniasutiste kaudu telefoniühenduste saamine on võimaldatud ainult kella 8—12 ja 15—18. Lõuna ajal kella 12 kuni 15 ei võimaldata telefoniühendusi isegi neis keskuses, kus asu-vad kaubandus- ja tööstuseettevõtted.

Postkontor telefonita.

Stucklenci postkontoril puudub omaette tele-foniühendus. Vajaduse korral postiametnikud tar-vitavad politseijaoskonna telefoni, kuna polit-sei asub samas hoones. See on vist küll ainuke 5.000 elanikuga linn, kus puudub tänapäeval tele-foniühendus.

SAKSAMAALT

Postialaseid andmeid Saksamaalt
ja Austriast

Endise Austria postitalituse piirkonda kuulus 83.833 km² suurune maa-ala 6,8 miljoni elani-kuga. Saksa postitalituse piirkonda kuulus enne Austriaga ühendamist 470.699 km² suurune maa-ala 67,6 miljoni elanikuga. Saksamaal tuli iga elaniku kohta aastas 92 ja Austrias 104 kirja-postisaadetist aastas. Pakke tuli elaniku kohta aastas Saksamaal 4, Austrias 1,9.

Sport postiametkonnas

Saksa meessoost postiametnikele anti igale nn. sportlike võimete raamat, millesse esimest tee-nistusaastast alates märgitakse raamatuomaniku sportlikud võimed viiel spordialal: lühimaajooks, pikamaajooks, hüpped, visked ja ujumine. Amet-nikke tahetakse spordi alal juhtida nii, et nad 25 eluaastaga oleksid saavutanud loetletud spordialadel maksimaalsed tagajärjed ja, et nende võimed nimetatud spordialadel püsiksid saavutatud tasemel vähemalt kuni 30. eluaastani. Spordisaavutuste hindamine toimub arstliku järelevalve all. Sissekandud sportlike võimete raamatust märgitakse nn. sportlike võimete lehele, mida peetakse ametniku teenistuslehe juures.

Lätis oli 1. jaanuariks 1938. a. 45.437 raadioabonent, s. t. iga saja elaniku kohta 17,8.

*

Prantsusmaal nuriseb ajakirjandus selle üle, et ringhäälingud annavad liiga palju ajakirjanduse materjali, mida kodanik istudes raadio-aparaadi ees võib kuulata nii hommikul kui õh-tul ja muul päevaajal, ilma et üldse tarvitseks enam osta ajalehte.

Sellele vaidlevad aga vastu raadioabonendid ja isegi osa ajalehti, kellele ringhääling pole suut-nud veel teha konkurentsi, seletades, et pole ammu tagasi kui ajakirjandus just õhutas päeva-uudiste edasiandmist ringhäälingu kaudu, kuna need lühikesed sõnumid pidid just meelitama kuulajaid ajalehti ostma.

Küsimus on viidud parlamendini.

*

Poolas riigistati ringhääling nelja aasta eest. Siis oli ringhäälingul 400.000 abonent. Tänavuaasta 1. maiks oli aga juba 930.000 abo-nenti, seistes nii abonentide rohkuselt kahek-sandal kohal Euroopas. Kui abonentide juurdekasv edeneb senises tempos, loodetakse kolme aasta pärast olla neljandal kohal Euroopas.

Raadiolevi laiendamise ühe abinõuna nähakse odavat rahvavastuvõtjat, mille ehitamine seni Poolas võimatuks osutunud, kuna aparraadi teatud osade eksport on antud ühele välisfirmale, kes hoiab nimetatud raadioosade hinnad kuulmatult kõrgel. Selles loodetakse peatset paranemist.

*

Türgimaal oli eelmise aasta raadioabo-nentide juurdekasv 143,56%, mis tingitud raadio-levi ala täielikust reorganiseerimisest.

*

Euroopas on kõige rohkem raadiokuulajaid Saksamaal — 9,1 miljonit. 0,5 miljonit kuula-jat on ringhäälingu-maksudest vabastatud. Saksa-maale järgneb Inglismaa 8,5 miljoni aparraadiga (48.500 maksuvaba); Prantsusmaa, 4 miljoni aparraadiga (64.000 maksuvaba) Neile järgnevad Rootsi, Hollandi ja Belgia, kes kõik ületavad abonentide arvult miljonipiiri.

Eelmisel aastal suurenes raadioaparraadide arv Euroopas umbes 4 miljoni aparraadi võrra.

Posti-t.-t.-teen. — esperantistid !

Rahvusvahelise esperantistliku p.-t.-t.-teenijate liidu juhatus, mis asub Prantsusmaal, kogub p.-t.-t.-teenijate-esperantistide aadresse ning palub eesti kolleege teatada oma aadressid siinsele esindajale aadressil: J. Vahtra, Koidu 26—2, Tallinn.

TEENISTUSLIKKE TEATEID

NIMETATAKSE MEHAANIKU ÕPILASEKS

- Kirsell, Evald — Järvamaa t.-t.-v., 5. okt. 1938.
Kotkasaar, Jaan — Tartu telef.-v., 8. okt. 1938.
Kahru, August — Tartu telef.-v., 10. okt. 1938.
Kriik, Edvard — Tallinna telef.-v., 10. okt. 1938.
Tamre, Robert, — Tartumaa t.-t.-v., asuk. Valgas, 10. okt. 1938.
Mahlkvei, Guido — Virumaa t.-t.-v., 11. okt. 1938.
Reiart, Herman — Saaremaa t.-t.-v., 12. okt. 1938.
Saar, Heiti — Tall. telef.-v., 13. okt. 1938.
Ruus, Johannes — Tartu telefoniv., 17. okt. 1938.
Zvorovski, Leonard — Tallinna telefoniv., 20. okt. 1938.
Varblane, Voldemar — Järvamaa t.-t.-v., 22. okt. 1938.
Petrov, Vsevolod — Narva telef.-v., 24. okt. 1938.
Paalme, Edgar — Tallinna telefoniv., 24. okt. 1938.
Kaup, Endel — Tallinna telefoniv., 25. okt. 1938.
Kurim, Eduard — Virumaa t.-t.-v., 25. okt. 1938.
Morits, Nikolai — Pärnumaa t.-t.-v., 1 nov. 1938.
Laats, Robert — Läänemaa t.-t.-v., 1 nov. 1938.

NIMETATAKSE AMETISSE

- Latik, Juhan — postiljoniks Tallinn-Sadama ptk., 1. okt. 1938.
Sulp, Elmar — kojamehiks Tartu ptk., 6. okt. 1938.
Reinas, Endel — postiljoniks Põltsamaa ptk., 6. okt. 1938.
Breem, Bruno, postiljon — Tall. peapostk., 13. okt. 1938.
Sternfeld, Urve — 4. j. ametn.-vabateen., Tõrva ptk., 10. okt. 1938.
Puusepp, Ernst — mont. Tartu telef.-v., 11. okt. 1938.
Riisen, Lembit — postiljoniks Tartu ptk., 26. 1938.

MÄÄRATAKSE UUE AMETI PEALE

- Aitjant, Eduard, post. Tallinna peapostk. — 4. j. ametn.-vabateen. Sonda ptk., 15. okt. 1938., teenistuse huvides.
Soltna, Reinhold, ülema abi aj. kt. Lihula ptk. — 1. j. ametn. Postitalitusesse, 19. okt. 1938., teenistuse huvides ja enda nõusolekul.
Harvo, Ants, ülema abi Sonda ptk. — 1-b j. ametn. Tallinn Sadama ptk., 19. okt. 1938., oma palvel ja kulul.
Tops, August, 2-a j. ametn. Sonda ptk. — ülema abiks Sonda ptk., 19. okt. 1938.

VIIAKSE ÜLE VABATEENIJATE KOOSSEISUST AMETNIKKUDE KOOSSEISU

- Pargas, Jüri, meh.-vabateen. Tartu telefoniv. — mehaanikuks, 21. okt. 1938.

KINNITATAKSE AMETISSE

- KANN, Paul, van. joonestaja aj. kt. Postitalitus — van. joonestajaks, 1. nov. 1938.

PAIGUTATAKSE ÜMBER

- Tülp, Elmar, post. Tall. Sadam ptk. — Tall. peapostk., 4. okt. 1938, oma palvel.
Porkon, Gabriele, 4. j. ametn.-vabateen. Tõrva ptk. — Sillamäe ptk., 11. okt. 1938, oma palvel ja kulul.

VALLANDATAKSE AMETIST

- Aasna, Jaan, post. Põltsamaa ptk. — 15. sept. 1938, BES § 4186 ja Riigiteen. tas. sead. § 23 põhjal, parandamatu haiguse tõttu.
Mits, Heino, meh. Tartu telefoniv. — 12. okt. 1938, oma palvel.
Kress, Jaak, van. meister Tall. telefoniv., — 1. nov. 1938, BES § 4186 ja Riigiteen. tas. sead. § 23 põhjal, parandamatu haiguse tõttu.

NIMEDE MUUTMISED

- Narva-Jõesuu ptk. postiljon Voldemar Gaile — Valmar Kallaspuu.
Tartu telefonivõrgu 3. j. ametn. Magdalena Saabel — Magdalena Maadla.
Kopli ptk. 2-b j. ametn. Jevgeenia Öhr — Eeva Süve.
Tartu ptk. ametn. õpil. Pauline Lemmats — Pauline Kaja.
Tallinna peapostkontori 2-b j. ametn. SALME VINKEL on abiellumise puhul omandanud uue perekonnanime MUST, arvates 1. oktoobrist 1938. a.

Postitalituse korrespondent-tõlk Auguste Kirsch on abiellumise puhul omandanud uue perekonnanime Vellerand, arvates 21. oktoobrist 1938. a.

Tall. peapostkontori ametn. õpil. Erika Siipelgas on abiellumise puhul omandanud uue perekonnanime Jürisoo, arvates 27. augustist 1938. a.

*

Tall. peapostkontori 2-b j. ametn. Elsa Mikker kasutas temale härra Teedeministri poolt lubatud üheaastast teenistustasuta puhkust alates 1. oktoobrist 1937. a. kuni 1. oktoobrini 1938.

Tartu telefoniv. meh. Heino Mits kasutas temale härra Teedeministri poolt lubatud kahekuulist teenistustasuta puhkust alates 12. augustist kuni 12. oktoobrini 1938. a.

Viljandi ptk. 2-a j. ametn. Anna Jakon kasutas temale härra Teedeministri poolt lubatud 15-päevalist teenistustasuta puhkust alates 16. oktoobrist kuni 31. oktoobrini 1938. a.

Teedeministri käskkirjad

Kinnitan Posti-, Telegraafi- ja Telefonitalituse vanema inseneri ajutise kohustetäitja August Mändi vanemaks inseneriks Posti-, Telegraafi- ja Telefonitalituses ja Posti-, Telegraafi ja Telefonitalituse Tallinna Telefonivõrgu inseneri ajutise kohustetäitja Aleksander Rähesoo inseneriks samas võrgus, mõlemad arvates 1. novembrist s. a.

Määrän oma palvel vabale kohale Helmuth Riikoja inseneriks Posti-, Telegraafi- ja Telefonitalituse Tallinna Telefonivõrku palgaga Kr. 155.— kuus, arvates 1. novembrist s. a.

Väljaandja: Tallinna Peapostkontori Ametnike Kogu. Tegev- ja vastutav toimetaja Rudolf Kroon. Toimetuse ja talituse asukoht: Tallinn, Vene 9, aadress: „Postisarv” Tallinn, postk. nr. 266.

Trükkkoda „Estotrükk”, Tallinn, S. Karja 8. 12. nov. 1938.

Suures valikus:

välis- ja kodumaa kleidi-, mantli-, ülikonna- ja palituriideid, vateeritud ja villaseid voodivaipu, igasuguseid puuvillaseid pesu- ja linariideid, põrandavaipu jne.

soovitab

R I I D E K A U P L U S

J. Rosing & Co.

Tallinn, S. Karja 11, telef. 445-84

NAISTE

JA

MEESTE

VIHMAKUUBESID,
kummist ja impregn.

KALOSSE,

VIHMAVARJE,

VAHARIJET,

DŽUUTVAIPU,

LINOLEUMI

ja

PUDUKAUPA

soovitab suures valikus

KULL'I ÄRI

TALLINN, VANA POSTI 8

Osamaks võimaldatud

Orderid saadaval Tallinna pea-
postkontoris prl. K. Aviloilt.

Teeme teatavaks auväärt
kaubatarvitajatele, et oleme
avanud uue

ÜLIRIETE ja TELLIMISTE ÄRI

TALLINNAS, VANA VIRU 7

TELEFON 419-67

Valmistame ainult kvaliteet
kodu- ja välismaa materjalidest
Järelmaks soodsatel tingimustel
Esindaja pr. Pärn

Jääme ootama Teie külastust

Suurima lugupidamisega

Jaan Mäger

Kuivad jalad — tervise alus

**Rootsi BEROL kaitseb laste, daamide ja meeste jalanõusid ja nahk-
esemeid vihma ja märja eest.**

BEROL-impregneerimine on vee-
kindel, ei takista aga õhu läbipääsu,
ei lõhna ega määri, ei takista nahale
endist läiget andmast, tõstab tundu-
valt naha vastupidavust ega vaja
alalist kordamist, nagu kõiksugused
määrained, seetõttu on tarvitami-
seks ka odav.

Ostke kohe — ja Teie veendute!

Müügil suuremates rohu- ja värvikauplustes,
spordiärides jne., või peaesindaja juures!

Tehn. kontor ja ladu

HUGO LOHMANN

TALLINN, PIKK 31

POSTISARVE

tellimisi

võtavad vastu

kõik postiasutised

üle maa.

TELLIMISHIND:

Kr. 1.50 aastas

„ -80 poolaastas

„ -45 veerandaastas
